

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Վ.Վ.Հարությունյան

/Ս.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 9

«11» ապրիլ 2024թ.

ԷԻԿ/բ-027 Ֆինանսներ և վարկ ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	041301.00.6, Կառավարում /դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր՝	041301.016, Կառավարում(ըստ ոլորտի) /դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան՝	Կառավարման բակալավր /բակալավր, մագիստրատուրա/
Ամբիոն՝	Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման /ամբիոնի լրիվ անվանումը/
Ուսուցման ձևը՝	հեռակա /առկա, հեռակա/
Կուրս/կիսամյակ	հեռակա 3-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ
Դասախոս(ներ)՝	Լիլիթ Ավդալյան /անուն, ազգանուն/ Էլ. հասցե/ներ 3niggah@mail.ru

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8.	Դասավանդման մեթոդներ
9.	Ուսումնառության մեթոդները
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
12.3.	Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14.	Գնահատում
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
14.2.	Հարցաշար
14.3.	Գնահատման չափանիշներ
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Ֆինանսներ և վարկ» դասընթացը կարևորվում է «Կառավարում» մասնագիտության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է 041301.016 կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

- Ֆինանսների և ֆինանսական համակարգի զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- Հարկաբյուջետային քաղաքականության չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- ՀՀ պետական բյուջեի ֆինանսական ցուցանիշների համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- Ֆինանսական համակարգի օղակների և ֆինանսական վերահսկողության ձևերի վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնել ֆինանսների տեսական հիմքերը:
- Բացատրել ֆինանսական համակարգի զարգացման օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել պետական բյուջեի եկամտային և ծախսային մասերի ցուցանիշների հետազոտություններ և պետբյուջեի ֆինանսական վիճակի վերաբերյալ կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել ֆինանսների գործառնությունների առանձնահատկությունները ֆինանսավարկային համակարգի համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները/դասընթացները/.

«Ֆինանսներ և վարկ» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների, հմտությունների առկայությունը

կամ

«Ֆինանսներ և վարկ» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը 041301.01.6 «Կառավարում» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Տնտեսագիտություն», «Ֆինանսների ընդհանուր տեսություն», «Բանկային գործ» դասընթացներից:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և /կամ կոմպետենցիաները.

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

«Պետական ֆինանսներ և բյուջեի վերլուծություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

4.1. Գիտելիք

4.1.1. Գիտելիք և իմացություն

- Ցուցաբերում է ֆինանսական և կառավարչական հաշվառման հիմունքների իմացություն:
- Դրսևորում է վերահսկողության տեսական մեթոդաբանական հիմքերի և կազմակերպական գործընթացների արդյունավետության գնահատման հիմնական գործիքակազմի վերաբերյալ գիտելիք և իմացություն:

4.2 Հմտություններ

4.2.1. Գիտելիքի և իմացության կիրառում

- Կարող է իրականացնել ֆինանսական վերլուծություններ կառավարչական խնդիրների լուծման նպատակով, արդյունավետորեն պլանավորել, կազմակերպել և վերահսկել կազմակերպության ֆինանսական գործունեությունը:
- Կարող է գնահատել և կառավարել կազմակերպության գործունեությանն առնչվող ռիսկերը և կատարել համապատասխան կանխատեսումային հաշվարկներ:

4.2.2. Հաղորդակցման, ՏՀՏ և տվյալների հետ աշխատելու կարողություններ

- Կարող է կատարել տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման աշխատանքներ, ինչպես նաև մասնագիտական խնդիրների լուծման նպատակով օգտվել ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաներից:
- Կարող է պատրաստել զեկուցումներ և ներկայացնել հետազոտությունների արդյունքներ:

4.2.3. Ընդհանրական, իմացական կարողություններ, (ներառյալ դատողություններ անելը)

- Ունակ է լուծելու մասնագիտական խնդիրները վերլուծության և համադրության հիման վրա:
- Ունակ է մասնագիտական վերլուծություններ իրականացնելիս կիրառել որակական և քանակական մեթոդներ:

4.3. Կարողություններ

4.3.1. Ինքնուրույնություն և պատասխանատվություն (ներառյալ սովորելու կարողությունները)

- Կարող է բացահայտել, հաղթահարել և լուծումներ տալ անձանոթ պայմաններում առաջացած խնդիրներին:
- Ունակ է ինքնուրույն որոշումներ ընդունելու:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք բերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա) Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական նոր տրոփ գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ9 խնդիրների լուծում,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում մկիրառելու կարողություն,
ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,
ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ) Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ըդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի մացություն,
ն,

ԱԿ6 կիրառել վյալառարկայի բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11 տիրապետել ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանալ անմեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14 տիրապետել սովյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/.

«Ֆինանսներ և վարկ» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների ֆինանսական գիտելիքների, գործնական հմտությունների առկայությունը

6. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)³ և /կամ կոմպետենցիաները.

«Ֆինանսներ և վարկ» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա ֆինանսների տեսական հիմունքները,
2. իմանա ֆինանսական համակարգի ուսումնասիրման մեթոդական հիմքները
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
4. տիրապետի ֆինանսական վերահսկողության հետազոտության մեթոդներին,
5. կարողանա կիրառել վարկավորման չափանիշները,
6. կարողանա ֆինանսավարկային համակարգի շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա) Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ9 խնդիրների լուծում,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ) Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

³ <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

- ԱԿ2** հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
- ԱԿ4** ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
- ԱԿ6** կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
- ԱԿ11** տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
- ԱԿ14** տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

7. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների⁴.

«Ֆինանսներ և վարկ» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել ֆինանսավարկային մասնագիտական գործունեության ընթացքում, հետազոտական լաբորատորիաներում աշխատելու, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և տնտեսագիտություն բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

8. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	6 կրեդիտ/180 ժամ	6 կրեդիտ/180 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն		14
Գործնական աշխատանք		8
Սեմինար պարապմունք		
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		158
Ընդամենը		180
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)		քննություն

9. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁵ .

⁴ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Մեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել էլույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:
- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդաբանական:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են՝⁶

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կրթ սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կունկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաձանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** – կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգաթղթի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգաթղթից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Չեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

10. **Դասավանդման մեթոդներն են՝⁷** հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական

⁶ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր.

11. **Ուսումնառության մեթոդներն են**⁸՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում.

⁸ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

12. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁹.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարամյունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Հասկացություն ֆինանսների մասին*	2		2		14
2.	Ֆինանսական համակարգը *					14
3.	Ֆինանսական քաղաքականություն*	2		2		14
4.	Ֆինանսական վերահսկողություն*					14
5.	Առևտրային կազմա-կերպությունների և ձեռնարկությունների ֆինանսները	2				14
6.	Ձեռնարկության արտադրանքի իրացումից հասույթը և շահույթը			2		14
7.	Բյուջեն և բյուջետային համակարգ*	2				14
8.	Պետական վարկ	2				14
9.	Վարկը և վարկային համակարգը*	2		2		14
10.	Առևտրային բանկերը և նրանց գործառնություն :	2				32
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		14		8		158

⁹ Նման է օրացուցային պլանին

* Նշված թեմաները նախատեսված են հեռակա ուսուցման համար

* Նշված թեմաները նախատեսված են հեռակա ուսուցման համար

12.1. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Հիմնական գրականություն (ՊԳ)		
1.	Լ. Հ. Բաղսյան, <<Ֆինանսներ և վարկ>>,	Երևան, 2003
2.	“Финансы, денежное обращения и кредит”, под. ред. А.А. Дробозникоу,	İñêâà, 2000
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	“Общая теория финансов” под. ред. Дробозиноу,	1995ă.
2.	Орехов С. А. и др. – Упрвление финансами корпорации	М. 2004.
3.	Асаул А. Н. Менеджмент корпорации и корпоративное управление	М. 2006
4.	Брейли Р., Майерс С. – Принципи корпоративных финансов.	М. 2007
5.	Ван Харн Дж К. Основы финансового менеджмента	М. 2007
6.	Черезов АБ. Корпорации. Корпоративное управлени	М. 2006
7.	Финансы капиталистических государств, под. ред. А.А. Дробозиноу.	
8.	Финансово-кредитный словарь	

13.2. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ¹⁰
1.	Հասկացություն ֆինանսների մասին	1.Ֆինանսները որպես տնտեսական հարաբերություններ 2.Ֆինանսական հարաբերությունների զարգացումը XX դարում 3.Ֆինանսները որպես դրամական հարաբերությունների անբաժանելի մաս	2	1. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա” ամսագրերը: 2. “Финансы, денежное обращения и кредит”, под. ред. А. А. Дробозиноу.

¹⁰ Հստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Ֆինանսական համակարգը	1.Ֆինանսական համակարգը որպես տարբեր ոլորտների ֆինանսական հարաբերությունների ամբողջություն 2.Պետական բյուջեն որպես ֆինանսական համակարգի առաջատար օղակ		"Ֆինանսներ և էկոնոմիկա" ամսագրերը: 2. "Финансы, денежное обращение и кредит", под. ред. Л. А. Дробозиной.
3.	ՀՀ Ֆինանսական քաղաքականություն	1.Ֆինանսական քաղաքականության բաղադրիչները 2.Ֆինանսական մեխանիզմը որպես ֆինանսական քաղաքականության կարևոր բաղկացուցիչ մաս	2	"Արդի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրները", Գիտական նյութերի ժողովածու 2007-2011թ.
4.	Ֆինանսական վերահսկողություն	1.Զարգացած շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում գործող ֆինանսական վերահսկողության համակարգը 2.Ֆինանսական վերահսկողության ձևերը		"Ֆինանսական վերահսկողության նվազագույն պայմանները" կանոնակարգ
5.	Առևտրային կազմակերպությունների և ձեռնարկությունների ֆինանսները	1. Ձեռնարկությունների ֆինանսանսների ձևավորման նախադրյալները 2. Ձեռնարկությունների ֆինանսների կազմակերպման սկզբունքները	2	"Ֆինանսական վերլուծություն", Ա. Բայադյան
6.	Ձեռնարկության արտադրանքի իրացումից հասույթը և շահույթը	1. Ձեռնարկությունների իրացումից հասույթի ձևավորման բաղադրիչները 2. Արտադրական ֆոնդերը որպես հիմնական և շրջանառու ֆոնդերի ամբողջություն 3.Ձեռնարկության շահույթի հաշվարկման կարգը		"Ֆինանսական վերլուծություն" Ա. Բայադյան
7.	Բյուջեն և բյուջետային համակարգ	1.ՀՀ պետական բյուջեի եկամտային մասի կառուցվածքը 2.Պետական բյուջեի ծախսային մասի հիմնական ուղղությունները կազմակերպման հիմունքները 3.Բյուջետային գործընթացի	2	1. ՀՀ օրենքը "Բյուջետային համակարգի մասին" 2. "Տեղական ինքնակառավարման մասին" օրենքը

		կազմակերպման հիմունքները	
8.	Պետական վարկ	1. Պետական վարկը որպես վար-կային հարաբերությունների հատուկ ձև 2. Պետական կարճաժամկետ պարտատոմսեր	"Բանկային գործ", Բ. Ասատրյան, Երևան 2004:
9.	Վարկի անհրաժեշտությունը և ձևերը	1. Վարկը որպես փոխառու կապիտալի շարժման ձև 2. Վարկավորման սկզբունքները	Լ.Ն. Բաղանյան "Ֆինանսներ, դրամաշրջա-նառություն և վարկ" էջ 345-348
10.	Բանկերի բնութագիրը և դասակարգումը	1. ՀՀ օրենքը "Բանկերի և բանկային գործունեության մասին" 2. ՀՀ օրենքը "Բանկային գաղտնիքի մասին"	Լ.Ն. Բաղանյան "Ֆինանսներ, դրամաշրջանա- ռություն և վարկ" էջ 349-351

13.3. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Մտուցման ձևը	Գրականություն ¹¹
1.	Հասկացություն ֆինանսների մասին*	Ֆինանսները որպես պատմական կատեգորիա Ֆինանսների զարգացման նախադրյալները Ֆինանսների վերաբերյալ ժամանակակից տեսությունները	²	բանավոր	1,5,1 7 1,5,2 կետերը

¹¹ Հստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

* Նշված թեմաները նախատեսված են հեռակա ուսուցման համար

2.	Ֆինանսական համակարգ*	ՀՀ ֆինանսական համակարգի հիմնական օղակները Կենտրոնացված և ապակենտրոնացված ֆինանսներ		Բանավոր	-----//---//----
3.	Ֆինանսական քաղաքականությունը*	Ֆինանսական մեխանիզմը որպես ֆինանս-սական քաղաքականության կարևոր բաղկացուցիչ մաս Հարկային և բյուջետային քաղաքականությունը որպես ֆինանսական քաղաքականության բաղկացուցիչ մաս	2	Բանավոր	-----//---//----
4.	Ֆինանսական վերահսկողություն*	Պետական և ոչ պետական ֆինանսական վերահսկողություն: Ջարգացած շուկայական տնտեսություն ունեցող երկր ների ֆինանսական վերահսկողության համակարգը		Բանավոր	-----//---//----
5.	Առևտրային կազմակերպությունների ձեռնարկությունների ֆինանսները և	Ձեռնարկությունների և կազմակերպությունների շահույթի հաշվարկման կարգը Տնտեսական հաշվարկը, որպես ձեռնարկությունների և կազմակերպությունների գործունեության հիմք		Բանավոր	-----//---//----
6.	Բյուջեն և բյուջետային համակարգ*	Պետական բյուջեի դերը պետության սոցիալ-տնտեսական խնդիրների իրականացման գործում ՀՀ բյուջետային համակարգի ժողովրդավարության սկզբունքը	2	Բանավոր	-----//ՀՀ օրենքը բյուջետային համակարգի մասին //----
7.	Բյուջետային գործընթացի փուլերը*	Բյուջետային նախագծերի կազմման կարգը: Բյուջետային գործընթացի հիմնական փուլերը		Բանավոր	-----//---//----
8.	Պետական վարկ	Պետական վարկը որպես բյուջեի և արտաբյուջետային ֆոնդերի պակասուրդի ծածկման եղանակ:		Բանավոր	-----//---//----

* Նշված թեմաները նախատեսված են հեռակա ուսուցման համար

9.	Վարկի անհրաժեշտությունը և ձևերը*	վարկի ձևերը վարկային հարաբերությունների բնույթը Դասակարգման սկզբունքները	2	Բանավոր	-----//---//---
10.	Բանկերի բնութագիրը և դասակարգումը	բանկերի կողմից իրականացվող ակտիվային և պասիվային գործառնությունները Վարկերի տրամադրում Ավանդների ընդունում:		Բանավոր	-----//Բանկային օրենսդրություն //---

13.4. . Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	<i>Թեմա</i>	<i>Ուսումնասիրվող Հարցեր</i>	<i>Ժամաքանակ</i>	<i>Ստուգման ձևը</i>	<i>Գրականություն¹²</i>
1.					
2.					

13.5. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

¹² Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹³	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹⁴
1.	Ֆինանսների ձևավորման նախադրյալները և զարգացման փուլերը:		ռեֆերատ	1-ին կիսամյակ 2022թ.	Բանավոր	
2.	Ֆինանսներին բնորոշ գործառույթները:		Ռեֆերատ	1-ին կիսամյակ 2022թ.	Բանավոր	
3.	Ֆինանսական համակարգի բնութագիրը		Ռեֆերատ	1-ին կիսամյակ 2022թ.	Բանավոր	
4.	Ֆինանսական համակարգի կառուցվածքը		Ռեֆերատ	1-ին կիսամյակ 2022թ.	Բանավոր	
5.	Պետական բյուջեի որպես ֆինանսական համակարգի կարևորագույն օղակը		Ռեֆերատ	1-ին կիսամյակ 2022թ.	Բանավոր	
6.	Հարկաբյուջետային քաղաքականության առանձնահատկությունները ՀՀ-ում:		Ռեֆերատ	1-ին կիսամյակ 2022թ.	Բանավոր	
7.	Ֆինանսական քաղաքականությունը:		Ռեֆերատ	1-ին կիսամյակ 2022թ.	Բանավոր	
8.	Ֆինանսական վերահսկողության էությունը:		Ռեֆերատ	1-ին կիսամյակ 2022թ.	Բանավոր	
9.	Ֆինանսական վերահսկողության ձևերը և մեթոդները:		Ռեֆերատ	1-ին կիսամյակ 2022թ.	Բանավոր	
10.						

¹³ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹⁴ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

13.6. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹⁵

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	Սմարթ գրատախտակ
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

¹⁵ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁶:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ :

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության

¹⁶«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

▪ **Հարցաշար (ըստ ծրագրի)**

1. Ֆինանսների ձևավորման նախադրյալները և զարգացման փուլերը:
2. Ֆինանսներին բնորոշ գործառույթները:
3. Ֆինանսական համակարգի բնութագիրը:
4. Ֆինանսական համակարգի կառուցվածքը:
5. Պետական բյուջեն, որպես ֆինանսական համակարգի կարևորագույն օղակ:
6. Հարկաբյուջետային քաղաքականության առանձնահատկությունները ՀՀ-ում:
7. Ֆինանսական քաղաքականությունը:
8. Ֆինանսների վերահսկողության էությունը:
9. Ֆինանսական վերահսկողության ձևերը և մեթոդները:
10. Ֆինանսական պլանավորման և կանխատեսման էությունը:
11. Ֆինանսական պլանավորումը տնտեսվարող սուբյեկտների մակարդակով:
12. Ֆինանսական կառավարման էությունը. այն իրականացնող մարմինները:
13. Ֆինանսական կառավարման օբյեկտները և սուբյեկտները:
14. Ֆինանսական կառավարում իրականացնող մարմինների հիմնական գործառույթները:
15. ՀՀ բյուջետային հատկացումների էությունը:
16. ՀՀ բյուջետային հատկացումների կառուցվածքային փոփոխությունները:
17. Բյուջետային գործընթացը, հիմնական փուլերը
18. Վարկի էությունը և անհրաժեշտությունը:
19. Վարկավորման մեթոդները:
20. Վարկերի դասակարգումը և դրանց հիմնական տեսակները:
21. Վարկավորման գործընթացի առանձնահատկությունները
22. Բանկերի ակտիվային գործառնություններ:
23. Բանկերի պասիվային գործառնություններ:

1. Գնահատման չափանիշները¹⁷.

- Տեսական գիտելիքները.....:
- Գործնական աշխատանքները 20:
- Սեմինար պարապմունքները:
- Լաբորատոր աշխատանքները:
- Ինքնուրույն աշխատանքը 20:

¹⁷ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝

041301.00.6, Կառավարում

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

041301.01.6, Կառավարում/ըստ ոլորտի/

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

Կառավարման բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2024

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-027 Ֆինանսներ և վարկ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	6 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	22	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	8
	Ինքնուրույն	158		
	Ընդամենը	180		
Ստուգման ձևը	քննություն			
Դասընթացի նպատակը	ՀՀ պետական բյուջեի ֆինանսական ցուցանիշների համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Ինքնուրույն աշխատելու ունակություն <p><i>Հմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Ֆինանսների և ֆինանսական համակարգի կառ. վերաբերյալ <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները 			
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>“Ֆինանսներ և վարկ” առարկայի ուսումնասիրությունը հնարավորություն կընձեռի ձեռք բերել անհրաժեշտ գիտելիքներ պետական ֆինանսների, տնտեսվարող սուբյեկտների ֆինանսների վերաբերյալ, ինչպես նաև համակարգված պատկերացում կազմել բանկային գործի, մասնավորապես վարկավորման և դրամական հաշվարկների վերաբերյալ: Դասընթացի միջոցով ուսանողը պատկերացում կկազմի ֆինանսների սոցիալ-տնտեսական էության և գործառույթների վերաբերյալ, կտրվի ֆինանսական համակարգի և նրա օղակների համառոտ բնութագիրը:</p>			

<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Շնթացիկ 2 ստուգում- արավելագույնը 40 միավոր</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Լ. Ն. Բաղանյան, <<Ֆինանսներ և վարկ>>, Երևան, 2003 “Финансы, денежное обращения и кредит”, под. ред. А.А. Дробозникоу, Москва, 2000 ՀՀ օրենքը <<Հարկերի մասին>> “Общая теория финансов” под. ред. Дробозиной, 1995г. <i>Այլ գրականության ցանկ</i> Орехов С. А. и др. – Управление финансами корпорации М. 2004. Асаул А. Н. Менеджмент корпорации и корпоративное управление М. 2006 Брейли Р., Майерс С. – Принципи корпоративных финансов. М. 2007 Ван Харн Дж К. Основы финансового менеджмента М. 2007 Черезов АБ. Корпорации. Корпоративное управлени М. 2006 Финансы капиталистических государств, под. ред. А.А. Дробозиной. Финансово-кредитный словарь</p>